

La UPF i el Parc de la Ciutadella

Des de les instal·lacions de la Universitat Pompeu Fabra, al carrer Ramon Trias Fargas, fins al Parc de la Ciutadella només hi ha, anant en línia recta, unes desenes de passes; en canvi, per anar d'un lloc a l'altre cal fer una volta d'uns quants centenars de metres, fins a trobar les entrades del passeig de Pujades o del passeig dels Til·lers. Això és així perquè el Campus Ciutadella de la UPF està separat del parc del qual pren el nom per un mur inacabable que va des del passeig de la Circumval·lació fins al passeig de Pujades. És l'esquena (per dir-ho finament) del Zoo, l'espina de pedra i maó que va de cap a cap del carrer de Wellington. Un mur que separa i allunya el parc de la ciutat pel costat de llevant. D'aquesta manera, doncs, les antigues casernes – que van ser una compensació exigida pel poder militar en enderrocar-se la Ciutadella a l'últim quart del segle XIX i van ser reconvertides fa dues dècades en centres de transmissió del coneixement – no poden dialogar amb el parc que les va fer néixer. Com tampoc hi pot tenir relació el Dipòsit de les Aigües, una extraordinària catedral de maó erigida per Josep Fontserè – ara biblioteca general de la UPF – per abastir d'aigua la cascada del parc.

No vull pas entrar en consideracions sobre el Zoo i la seva presència, permanència o renovació en ple segle XXI, però el seu actual emplaçament, amb aquest mur que l'envolta, el converteix en una barrera absurda entre la Vila Olímpica i Ciutat Vella. Una barrera que provem de fer menys rígida, amb els gestors actuals del parc, facilitant el trànsit de la comunitat pel seu interior. Però això només és un pegat. El cert és que, més enllà de la controvèrsia sobre si té sentit o no qualsevol mena de zoo en una ciutat com Barcelona, no hi ha dubte que el mur és

JAUME BADIA PUJOL

GERENT DE LA UPF

una anomalia, ofensiva urbanísticament parlant. El rector, Jaume Casals, ha proclamat sovint que potser caldrà fer una crida com la que proposava fa exactament 175 anys Pere Felip Monlau (“*i Abajo las murallas*”) per enderrocar, ara, aquest mur de més de mig quilòmetre, que probablement és un dels més llargs (i vergonyosos) que actualment romanen dempeus en una zona estrictament urbana a Europa. Tot i que, dissortadament, la impotència dels nostres governants de la vella Europa fa que tornin a aparèixer filats de la por allà on ha desertat la capacitat d'actuar políticament.

Fa més de vint anys Eduardo Mendoza, en un llibre escrit per un grup d'arquitectes, urbanistes, escriptors i acadèmics a propòsit del campus urbà de la Pompeu Fabra, signava un article titulat “El parc de

El mur que envolta el Zoo, de més de mig quilòmetre, és una anomalia, ofensiva urbanísticament parlant

La permeabilització d'aquesta zona permetria l'emergència natural d'una superilla del coneixement i la ciència

la Ciutadella, frontera de Barcelona”, en el qual deia que es tractava d'una anomalia que calia corregir. No només per acostar els milers de ciutadans del campus als jardins dissenyats per Fontserè, sinó per multiplicar el potencial de la Ciutadella com a espai de ciència i cultura. La permeabilització d'aquesta zona permetria fer realitat el “carrer major de la UPF” de què parlaven sovint el rector Argullol i l'alcalde Maragall, una via universitària que travessaria Ciutat Vella, des de la Rambla, passant per la plaça de la Mercè i el Born, fins a les antigues casernes de Wellington passant (ai, las!) pel Parc de la Ciutadella. Això permetria, alhora, l'emergència natural d'una superilla del coneixement i la ciència, agrupant el que hi ha a banda i banda del mur: la universitat, la biblioteca del Dipòsit de les Aigües, les escoles, els edificis i centres de recerca i un parc que és molt més que un petit pulmó verd, on s'apleguen des del Parlament de Catalunya fins al Museu Martorell, des de l'umbracle i l'hivernacle fins al Museu de Ciències Naturals, com subratllava Jordi Carrió en el seu article de fa uns dies.

La Pompeu Fabra s'ha definit, des de la seva fundació, l'any 1990, com una universitat plenament, compromesament, urbana. Al llarg de vint-i-cinc anys ha buscat i ha ofert la complexitat màxima, amb el govern de Barcelona i amb el govern de Catalunya, per ajudar a transformar aquelles àrees de la ciutat en les quals es volia intervenir, que es volien regenerar, refer. Així ha passat des de Ciutat Vella fins al Poblenou. I així va passar fa més de dues dècades amb les antigues casernes de la Ciutadella. Però per completar i honorar aquell compromís mutu entre ciutat i universitat, cal trobar la manera de franquejar el mur que separa aquests dos grans actius que són la UPF i el Parc de la Ciutadella: tota la ciutat respirarà millor.

Joan Veny, jornalero 'honoris causa'

SEBASTIÀ ALZAMORA

ESCRITOR

◆ Absolut encert el de la Universitat de les Illes Balears (UIB) en nomenar doctor *honoris causa* el lingüista Joan Veny i Clar, un dels noms imprescindibles de la filologia catalana, una disciplina que aixeca sempre passions, com hem tornat a constatar recentment amb la polèmica dels diacrítics. Tanmateix Veny, que fa gairebé quaranta anys que és membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, és un home dotat d'una astoradora capacitat de generar consensos, i de fer-ho anant per feina. La lectura del que encara és el seu llibre més conegut i sens dubte ja un clàssic imprescindible en l'estudi del català, *Els parlars catalans*, és més que suficient per desintegrar qualsevol intent de qüestionar la unitat de la llengua (hi ha qui encara s'enroca en aquest estadi preevoluciari) i aprendre tot el que cal sobre dialectologia amb un somriure a la boca i al cervell, perquè Veny, a més d'un filòleg eminent, és un escriptor que sap fer anar amb mestria una prosa fluida, amena i, sovint, si se'm permet l'adjectiu, divertida.

◆ Veny pertany a la més distingida nissaga catalana d'estudiosos de la llengua, amb Pompeu Fabra, Antoni M. Alcover, Francesc de B. Moll, Manuel Sanchis Guarnier, Joan Coromines o Antoni M. Badia i Margarit. Ha estat, doncs, deixeble dels més grans i mestre de mestres, i el seu estil pedagògic s'ha basat en la màxima horaciana del *prodesse et delectare*: per mencionar un exemple, la lectura dels seus treballs sobre ictonímia (que no és res més que l'estudi dels noms dels peixos) és una experiència deliciosa. Com els seus referents, és autor d'una feina tan rigorosa com incansable. A banda d'*Els parlars catalans*, són obres de referència obligada títols com *Estudis de geolingüística catalana* o *Introducció a la dialectologia catalana*, la semblança *Francesc de B. Moll: ciència i humanitat* (que en bona mesura es pot llegir també com un autoretrat) i, més recents, *Llengua històrica i llengua estàndard*, *Contacte i contrast de llengües i dialectes* o *De geolingüística i etimologia romànica*. I òbviament cal subratllar el monumental *Atlas lingüístic del domini català*, una obra magna impulsada per l'IEC que Veny dirigeix, de la qual ja s'han publicat set dels nou volums previstos, i quatre en la seva versió més divulgativa *Petit atlas lingüístic del domini català* (a la xarxa, *aldc.espais.iec.cat*). Per dir-ho molt breument, l'*Atlas* es proposa el noble objectiu de cartografiar una llengua, i si això no és alta poesia, que baixin les muses i ho diguin.

◆ Segurament pensant en els que va conèixer a la seva vila natal de Campos, dilluns, en ser investit doctor *honoris causa* per la UIB (ja ho era per la Universitat de València), Veny es va definir com “un jornalero de la llengua”. Una altra imatge molt bella, però si el jornalero és el que fa feina per un jornal, gosaria matisar que veig més Veny com un escarader, el que treballa a escarada o a preu fet, és a dir, sense descans i sense permetre's cap distracció ni defalliment. Excel·lent i sòlid: gràcies, doctor.

DE FITA FIT

Llum verda del Govern a la llei per blindar la salut universal

JORDI DURÓ